

VEČERNI LIST

Posamezna številka 16 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 16 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 40.—

za pol leta . R 20.—

za četrt leta . R 10.—

za 1 mesec . R 3.50

Za Ljubljano mesečno 3 R

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon šte. 50

Jugoslovanski klub — narodu!

Odkar se je v narodnem predstavništvu osnovala demokratska zajednica, ni bilo v zbornici več solidarnega sodelovanja vseh parlamentarnih skupin. Skrb za strankarsko bodočnost je prevladala v osrednji vladi in izzvala hudo krizo. Za državno vodstvo sta tekmovali dve najmočnejši skupini v zbornici: demokratska zajednica in radikalni klub.

Za Jugoslovanski klub je v tej borbi dveh najmočnejših skupin za prvenstvo in moč v državi bila merodajna edino le dobrobit naroda in države. Kajti:

Ureditev vrednosti našega denarja z vso silo trka na vrata parlamenta. Čimbolj se odlaša rešitev tega velevažnega vprašanja, tem slabša je vsak dan plačilna moč države in posameznika.

Prospeh države in socialna pravičnost zahtevata davek na vojne dobičke.

Po preteku več kot 8 mesecev narod še vedno zamača na volivni zakon za celo državo.

Rane, ki jih je zadala svetovna vojska kmetu, se morajo zaceliti in dvigniti se mora njegova gospodarska moč, da ne obnemore pod težo posledic vojnega gospodarstva. Agrarna reforma: razdelitev velikih posestev se mora rešiti v korist zemlje potrebnih slojev, da ne bo treba nikomur, ki hoče zemljo obdelovati, iskati svojega obstanka po tujem svetu.

Teža previsoke in krivične carine se mora sneti z ramen prebivalstva. Pravično se mora preosnovati tudi zakon o dohodninskem davku.

Opravičen je klic ljudstva po občinskih volitvah na podlagi splošne, enake volivne pravice za moške in ženske, da ljudstvo izroči občinske posle osebam, ki jim zaupa in si po svoje uredi občinsko gospodarstvo.

Kmetiskemu stanu je omogočiti strokovno izobrazbo, da bo kos svojim težavnim nalogam in bo mogel dvigniti svojo gospodarsko moč in produktivnost zemlje.

Prosta pot razvoju našega združništva. Izvoznice je treba odvzeti židom in drugim sorodnim elementom, ki izsesavajo narod, in jih izročiti združništvu, da bodo imeli korist najširši sloji. Le tako bo mogoče pravično urediti tudi cene raznim pridelkom.

Ministrstvo za socialno politiko je bilo še popolnoma neurejeno. Začel ga je organizirati še-le naš zastopnik v prejšnji vladi, ki se je takoj lotil resnih socialnih vprašanj: hitra in dobra rešitev vprašanja vojnih invalidov, vdov in sirot, državno posredovanje dela, 8-urni delavnik v industrijskih podjetjih in socialno zavarovanje. Njegovo započeto delo je treba čimprej izvršiti.

Tudi industrijo in obrt, ki sta mnogo trpela v vojni, je treba podpreti in postaviti na trden temelj.

Vse te naloge so nujne in tako težavne, da jih ne more sama rešiti nobena izmed večjih skupin v parlamentu, ampak zahtevajo skupnega in složnega sodelovanja vsaj vseh večjih skupin. Strankarska vlada pa izziva samo boje in otežuje resno parlamentarno delo.

Tega načela se je držal Jugoslovanski klub v krizi, zato je odklonil vstop v demokratsko-socialistično vlado, v to nenaravno in zato krhko zvezo, ki za resno in uspešno delovanje v zbornici ne daje nobenega jamstva, nima zase predstavnikov, ki bi v resnici zastopali večino naroda ne pri Srbih, ne pri Hrvatih, ne pri Slovencih, ne uživa pa tudi zaupanja pri ostalih skupinah, ker se stranke ne sodelujejo po lepim, pisanih programih, ampak predvsem po dejanjih. Teško je zaupati vodjo vlade stranki, ki vidi bodočnost države in svojo strankarsko moč predvsem v policijskem sistemu in oviranju ustavno zajamčene svobode državljanov drugega mišljenja. Ker je osvobodena ozirov vladne stranke, bo delegacija Jugoslovanske Ljudske Stranke lažje krepko nastopala zoper vsako omejevanje opravičene svobode, zoper vsak politični terorizem in absolutizem. Napovedala bo boj neodkritemu ovaduštvu, ki išče nedolžnih žrtev še iz leta 1914, in preiskuje pezdire v očesu svojega bližnjega iz dobičkaželjnosti in strankarskega koristolovstva pod krinko patriotizma. Ljudska Stranka se pa te naloge lahko tudi uspešno loti, ker je ona edina iz lastne inicijative že med vojno izčistila svoje lastne vrste.

Boj korupciji na celi črti, to je in mora biti geslo vseh, ki res hočejo močno državo in srečen narod. Nered na železnica, slabe poštne razmere, pomanjkanje premoga, slaba uprava, vse to so več ali manj tudi posledice šibkih vodilnih mož ali korupcije.

Da bo mogoče vse, kar je nezdravega izlečiti, mora narod sam po svojih zastopnikih v najširšem smislu sodelovati. Zatorej naj se skličejo tudi pokrajinski zbori.

Jugoslovanska Ljudska Stranka stopa na plan, njen program pridobiva vsak dan novih pristašev in prijateljev po celi Jugoslaviji. vatsko ljudstvo, v svoji zgodovini tolikokrat prevarano z zaupanjem upira svoje glave v Jugoslovansko Ljudsko Stranko. V ponosni Bosni in Hercegovini se njene rste širijo, ker zna narod dobro razločevati pravo od potvorjenega. Kršna Dalmacija težko pričakuje, da se po Jugoslovanski Ljudski Stranki osvobodijo kapitalistične družbe, ki pod krinko patriotizma uganja teroristično politiko. Tudi v Srbiji sami najširše plasti naroda zrejo z velikim zanimanjem in simpatijami na mirno, premišljeno in stvarno delo Ljudske Stranke. Srbski seljak vidi pred seboj uničene domove, vsled dolgih junaških bojev zaostalo in čisto razorojeno gospodarstvo, pomanjkanje živine. Želi si zopet postaviti združno organizacijo in jo izpopolniti, želi si dobro urejenega šolstva, skrbi ga vprašanje o povrnitvi vojne škode. Srbski kmet, delavec in inteligent se zavedajo, da se smejo pri vseh teh svojih stremljenjih zanašati na najodločnejšo oporo pri parlamentarnih zastopnikih Jugoslovanske Ljudske Stranke.

Pozitivno delo naše stranke je luč, katere žarki osvetljujejo sijajno bodočnost stranke. Ideje naše so zmogovite, ker so zdrave. Bodočnost Jugoslovanske Ljudske Stranke pomeni bodočnost celega troimenega naroda in države. V svesti si, da narod odobrava pota Jugoslovanskega kluba in da mu zaupa, bo kakor v zgodovinski preteklosti, tudi v bodočnosti visoko dvigal nacionalno zastavo, gradil trdno državno stavbo socialne pravičnosti.

Predstavniki naroda v Jugoslovanskem klubu se v tem za državo in narod veleresnem času obračamo na narod s pozivom, da neomahljivo vztraja pri svojih idealih za narodno jugoslovansko državo, da se krepkeje in resneje združi in zbere v neoprodne vrste Jugoslovanske Ljudske Stranke, podpre tako z močjo organizacije delovanje svojih preizkušenih bojnikov za narodno osvobodjenje in tako podkrepiti tudi parlamentarno delo Jugoslovanskega kluba v zbornici.

Belgrad, 23. avgusta 1919.

Banič, Brodar, Deželić, Fon, Gostinčar, Grafenauer, Hohnjec, dr. Jankovič, dr. Ko-rošec, Lovrenčič, Pišek, dr. Pogačnik, Schaubach, Smodej, Sušnik, Šimrak, Strcin, Veseniak.

Italijanska misija zapustila Ljubljano.

Poluradno: V soboto 23. t. m. je šef medzavezniške misije v Ljubljani, kr. italijanski major Pentimalli, službeno naznanil predsedništvu deželne vlade, da se 24. t. m. na višje povelje misija razide, Italijanski člani misije so 24. t. m. zapustili Ljubljano in se odpeljali v avtomobilih preko Trbiža na Dunaj.

V hotelu »Union« je bilo včeraj dopoldne na dvorišču dokaj živahno vrvenje. Italijani so nakladali tovorni avto z različnimi kovčki in drugo vojaško drobnarijo. Nabralo se je precej radovednežev. »Kam greste?« — »Zapuščamo Ljubljano za vedno!« (per sempre) — je bil odgovor.

Italijanska misija je v resnici zapustila Ljubljano.

V primorskih begunskih krogih je novica že v soboto zvečer vzbudila radostno in veselo razpoloženje. V teh krogih se je tudi z gotovostjo zadrževalo, da Italijani pomaknejo do 25. t. m. svoje čete ob sedanji demarkacijski črti na črto Divača. Ljubljano zapuščajoči Italijani so nam zadrževali, da se vračajo z veseljem — v Rim.

Že ob 1.45 v nedeljo so prvi Italijani z ekspresnim vlakom odšli. Bili so to karabinerji in razni slugi, med njimi neki Galante, slovenski tolmač, ki je itali-

janskim oficirjem tolmačil pisavo slovenskih časopisov, čital jim je dnevno »Večerni list«, »Slovenski Narod«, »Slovenca« in »Jugoslavijo«.

Ob 9. uri včeraj dopoldne je odkuril z motorjem nadporočnik Pietro Rosabbo in ob 10. uri za njim vodja italijanske misije (missione italiana d'armistizio) major Pentimalli. Njegov avto je vzel smer skozi Šiško proti Gorenjski. (Celovec?) — Tovorni avto je zapustil Ljubljano nekaj ur za njimi.

Včeraj ves dan je dohajalo v hotel mnogo iz Amerike se vračajočih Jugoslovancev iz našega zasedenega ozemlja v svrhu vidiranja potnih dokumentov. Vse so zavrnili. — Italijani so dobro veržili z avtokolesnimi gumičevimi obroči. Še zadnji moment so jih nekaj spečali.

Zanimivo je dalje dejstvo, da je skušala italijanska misija povsem natihoma, neopaženo izginiti iz Ljubljane, brez vsakega oficelnega slovesa. Še pri ostalih članih ententne misije se niso poslovili.

Kakor čujemo, zasedejo ententne čete izpraznjene kraje. (Uradno pa o tem, da bi Italijani umaknili svoje čete iz dela zasedenega ozemlja, še ni nič znano, zato je treba pri teh govoricah precej previdnosti. Op. ur.)

Italijani zapustili Logatec?

Vrhuika, 25. avg. (Izvirno poročilo.) Vrhovna okupacijske čete so zapustile in izpraznile Logatec. Doslej je ostal samo še italijanski civilni komisar.

Nevaren položaj med Jugoslavijo in Rumunijo.

LDU Belgrad, 23. avgusta. Posebni dopisnik »Journala«, Henri Barbie, je odposlal svojemu listu poročilo o odnosih kraljestva SHS v Rumunijo. Brzojavna vest, ki jo je odstopil obenem tudi belgrajski »Epohi« v objavo, slove: Odnosi med kraljestvom SHS in Rumunijo so zelo napeti. Dosedaj sicer še ni bilo nobenega odkritega sovražnega spopada, toda v Belgradu krožijo čimdalje bolj vznemirljive vesti. Vladni in politični krogi v Belgradu so skrajno pesimistični, ker vidijo, kako se čimdalje resneje in pogostejše ponavljajo imperialistične manifestacije in pretne časopisja in politikov v Rumuniji, s katero je kraljestvo SHS želelo živeti v najboljših odnosih; toda vsi brez izjeme izjavljajo, da se kraljestvo SHS v nobenem primeru ne more odreči srbskemu Banatu, ki mu ga je sicer priznala tudi mirovna konferen-

ca. Kraljestvo SHS, ki je pristopilo k zvezi narodov, upa, da bo ta zveza narodov ukrotila imperializem romunskih politikov, toda vtis, katerega sem dobil o priliki svoje enketi v tej stvari je ta, da je kraljestvo SHS odločno, kljub vsem možnostim obdržati Banat za vsako ceno. Ako Rumunija ne razume, oziroma ne razume, da napade, tedaj bo naletela na odločen odpor. Srbska vojska je pripravljena, da odgovori na vsako eventualnost. Svoje strani pripominjam, da se kraljestvu SHS nikakor ni treba bati Rumunije, seveda, ako bo razorožitev Bolgarije zavarovala mejo kraljestva s te strani.

LDU Belgrad, 24. avgusta. — Za izrednega poslanca in pooblaščenega ministra v Bukarešti je imenovan Dragomir Jankovič, dosedanji izredni poslanik v Madridu.

Nadvojvoda Jožef odstopil.

LDU Budimpešta, 23. avgusta. (OKU.) Vsled danes iz Pariza dospele brzojavke, kjer ententa izjavlja, da se ne more pogajati s sedanjo ogrsko vlado in nadvojvodo Jožefom, je nadvojvoda Jožef danes odstopil od svojega mesta kot guverner Ogrske. V zvezi s tem je demisionirala tudi vlada Friedrichova. Nova vlada se sestavi v treh dneh.

LDU Budimpešta, 24. avgusta. (OKU.) Nadvojvoda Jožef je izdal nastopno proklamacijo na ogrsko ljudstvo: V najbolj usodnih urah najhujše krize sem prevzel vodstvo svoje ljubljene domovine. K temu me je bodrila samo zavest, da bom mogel morebiti pomagati onim, ki so z najiskrenejšimi vezmi zvezani z mojim srcem: svo-

jim ljubljanim rojakom. Vodila me je le namera, oteti jih iz trpljenja in jih dovesti do praga boljše bodočnosti. Videč, da se naša domovina dviga iz propadanja in da se bodo mogle vršiti priprave za volitve brez ovir, tako da bo mogel narod res delovati po svoji volji in si ustvariti bodočnost, smatram, da je moje delo končano in vračam upravo v roke naroda. Odstopam s svojega mesta, vendar ostanem v dobrem in slabem še nadalje tukaj in sem na razpolago svoji ogrski domovini, za katero živim in umrjem z neomajno zvestobo do poslednjega diha. Bog Madžarjev naj blagoslovi naš ljubljani narod in naj nakloni naši domovini procvit. Budimpešta, 23. avgusta. Nadvojvoda Jožef, FM.

Narodno predstavništvo.

LDU Belgrad, 23. avg. Današnje sejo narodnega predstavništva je otvoril predsednik dr. Draža Pavlovič ob 16. uri 45 m. Zapisnik dnešnje seje se je odobril brez ugovora. Izmed došlih spisov je prečital tajnik dr. Krnic predvsem odgovor na brzojavko, katero je poslal predsednik narodnega predstavništva predsedniku Wilsonu o priliki obletnice proglašenja ameriške neodvisnosti. Nato naznani predsednik dr. Pavlovič, da hoče novi ministrski predsednik Davidovič podati izjavo nove vlade. V dvorani je vladala grobna tišina. Zbornica je poslušala izvajanja ministrskega predsednika z največjo pozornostjo. Ko je ministrski predsednik dokončal, je predsednik zbornice dr. Pavlovič predlagal, naj se debata o vladni izjavi odgodi

do prihodnje seje, da se na ta način omogoči strankam proučiti deklaracijo. Predsednik Narodnega kluba dr. Laginja je stavil predlog, naj se vladna deklaracija natisne in razdeli med poslance, ali vsaj med posamezne klube. Poslanec Nastas Petrovič je izjavil, da poslanci niso pripravljeni takoj odgovoriti na vladni program, in predlagal, naj se razprava preloži. Vsi ti predlogi so bili sprejeti. — Nato je zbornica prešla na drugo točko dnevnega reda, namreč na razdelitev zbornice v sekcije. Predsednik je pozval sekcije, naj se konstituirajo do prihodnje seje in zaključil današnje sejo ob 18. uri 10 m. — Prihodnja seja bo v ponedeljek ob 9. uri dopoldne; na dnevnem redu bo 1. razprava o deklaraciji vlade; 2. prvo čitanje zakona o poroti.

LDU Belgrad, 24. avg. Za včerajšnje sejo narodnega predstavništva je vladalo vsepovsod živo zanimanje. Že dolgo pred začetkom seje so bile galerije nabito polne občinstva. Zelo dobro obiskana je bila tudi diplomatska loža, kjer so prisostvovali vsi naši poslanci prijateljskih držav in razen njih tudi številni francoski in angleški častniki. Ob 16. uri so se začeli zbirati v dvorani narodni poslanci. Došlo jih je tako število, kakor še nikoli. Klopki poslancev so bile zasedene do zadnjega kotička. Ko je vstopila nova vlada, jo je demokrasko-socialistični blok pozdravil z burnim aplavzom. Med citanjem vladne deklaracije je vladal v zbornici mir, le tu in tam so se slišali pojedini medklici. Demokrati in socialisti so ponovno pritrdjevali izvajanjem ministrskega predsednika. Ko je ta prečital izjavo do konca, je zadonelo v zbornici viharno odobravanje.

Položaj nove vlade.

(Naše telefonsko poročilo.)

Belgrad, 25. avgusta. (Izvirno poročilo.) Šanse so se za novo vlado v toliko zboljšale, da se pričakuje, da bo večina črnogorskih poslancev danes glasovala za vlado. V tem slučaju bi vlada mogla dobiti 5 glasov večine. Seveda tudi radikalna stranka pritiska na Črnogorce, da ostanejo v opoziciji.

Belgrad, 25. avgusta. (Izvirno poročilo.) Ako se vlada danes obdrži, bo morala še pred 1. septembrom spraviti pod streho proračun za 1 ali 2 meseca. Zato je potrebno, da poslanci ostanejo v Belgradu, gziroma, da oni, ki manjkajo, kmalu pridejo. Jugoslovanski klub pogošča relativno veliko število poslancev: Grafenauerja, dr. Šimraka, dr. Pogačnika (ki je bolan, op. ur.) in Schwegla, ki je zaposlen v Parizu.

Razprava o vladni izjavi

(Naše telefonsko poročilo.)

Belgrad, 25. avgusta. (Izvirno poročilo.) Debat o vladni izjavi bo danes od strani radikalcev otvoril sam Stojan Protić. Za radikalne disidente bo govoril M. Trifković, za Narodni klub dr. Leginja. Jugoslovanski klub ne pošlje nobenega govornika, ker si vsled svoje posredovalne vloge noče poostri razmerja do ostalih strank. Narodu pa bo razložil svoje stališče v posebnem proglasu.

Salandra bo kandidiral v Trstu.

LDU Inmost, 24. avgusta. (Dun. KU) »Tiroler Volksblatt« poroča, da bo bivši italijanski ministrski predsednik Salandra kandidiral pri prihodnjih volitvah v Trstu.

Bivši cesar Karel se pogaja.

LDU St. Germain, 24. avgusta. (Dun. KU) Listu »Echo de Paris« se poroča iz Curiha, da so se pričela pogajanja med bivšim cesarjem Karlom in ogrskimi voditelji strokovnih organizacij, ki so ob prihodu Bele Kuna pobegnili v Švico.

Jugoslovanskemu delavstvu.

Priobčujemo proglas, ki so ga izdali zastopniki slovenskega ljudstva v belgrajskem narodnem predstavništvu. Poslanci, ki so jih naše kršćanske organizacije poslale v Belgrad, so napovedali v tem proglasu glavne zahteve našega ljudstva ter javno manifestirali tudi za zahteve delavstva, ki so jih proglasile naše kršćanske delavske organizacije.

Delavstvo trpi pod silno težo sedanje draginje. Eden prvih vzrokov draginje je naša slaba valuta. To je treba na pameten način najprvo urediti, če hočemo trpečemu ljudstvu olajšati njegovo budo. Drugi vzrok pa so židovski in nežidovski verižniki, ki tako dvigajo cene živil, katerih delavsko ljudstvo potrebuje za življenje. Tudi temu naj se napravi konec. Trgovina naj se izvije iz rok zasebnih navijalcev ter se izroči združnim organizacijam. Ljudstvo, ki trpi vsled ničvrednega papirnatega denarja, hoče, da se čim prej uredi davek na vojne dobičke. To bo tudi v ogromno korist državnim financam. Da se to ni že doslej zgodilo, pomeni le, da ima kapitalizem v naši državi še veliko moč. Jugoslovanski klub opozarja na to jugoslovansko javnost, in dolžnost delavskih organizacij je, da to zahtevo znova z vso silo podpro. Vojni dobičkarji so postali država v državi, nevarni ljudstvu in državi sami!

Sedanje predstavništvo v Belgradu ne bo rešilo teh zahtev. Zato je zahteva ljudstva, da se čimprej izvedejo volitve v konstituantno. Vada naj takoj predloži zakon o volilnem redu za moške in ženske. Enako naj se čimprej izvedejo občinske volitve na podlagi splošne in enake volilne pravice za moške in ženske. V izvedbi teh zahtev vidimo demokratiziranje države. In demokracija je zmožna, da uredi sedanje razdrapanje razmere! Ta demokracija bi znala izvesti tudi agrarno reformo v korist revežem, bo znalo preurediti dohodninski davek ter urediti carinske odnose s sosedi.

Voditelj kršćansko socialnih delavskih organizacij je v kratki dobi ministrovanja seel uredil poslovanje ministrstva za socialno politiko, ki je za delavstvo tako velike važnosti. Ureditev invalidskega vprašanja, državna posredovalnica, osemurni delavnik, vse to je izšlo kot sad njegovega dela za delavstvo. Storjen je tudi prvi korak za socialno zavarovanje. Zastopniki kršćanskih ljudskih organizacij v Belgradu imajo polno pravico, da s ponosom poudarjajo svojo voljo do dela za ljudstvo. Zato pa z vso odločnostjo morejo

Demarkacijska črta od Italijanov popolnoma zaprta.

Po Ljubljani se o umiku Italijanov širijo najrazličnejše vesti. Gotovo je le to, da so Italijani hermetično zaprli demarka-

nastopati proti dosedanemu načinu vladanja in politike, ki se je udomačil pri mnogih strankah. Naš boj velja prav tako policijskemu sistemu in zatiranju politične svobode, ki jo hočejo zadušiti demokrati, kakor se borimo proti terorizmu, ki ga uganjajo socialisti. To je vir korupcije, vsled katere trpi ljudstvo. Naše orožje ni policijski sistem in ne socialistični terorizem, marveč socialna pravičnost.

Proglas Jugoslovanskega kluba je bojna parola kršćansko socialnega delavstva!

cijsko črto, ki je ne more nihče prekoračiti. Kaj je temu vzrok, ni znano.

Politične novice.

— Iz Tržiča. Veseli smo napredka pri našem časopisu. »Večerni list« je sedaj naše delavsko glasilo, katero hočemo podpirati na vso moč. — Naši socialisti so jo pošteno skupili. Obrękovali so občinskega odbornika g. Gregorca, da je agitiral za deseturni delavnik, da se zmanjšajo plače delavcem in drugo. G. Gregorec je te hujškatke naznanil sodišču. Tam so obžalovali obrekovanje in prosili tožnika, da jim odpusti, kar je g. Gregorec tudi storil, ne da bi se hotel maščevati nad predolgimi jeziki raznih zapeljancev. Drugič bo treba več previdnosti v govorjenju.

— Lepo gospodarstvo. Socijalistična »Slobodna Reč« je priobčila celo vrsto izvoznice, ki jih je bila izdala bosenska pokrajinska vlada. Izvoznice se glase na stotine vagonov koruze, krompirja, masti, medu, suhega mesa, sliv itd. — to iz Bosne in Hercegovine, kjer živil najbolj primanjkuje ter se mora uvažati moka, mast in drugo za drag denar iz Amerike. 90 odstotkov bosanskega izvoza je šlo v Nemško Avstrijo, 10 odstotkov v Čehoslovaško. Vse izvoznice je izdala bosenska pokrajinska vlada sama.

— Fotografija demokrata. »Ratno ogledalo«, ki je pred kratkim začel izhajati v Belgradu in ki ima namen, nepristransko osvetliti delovanje posameznikov za sovražne okupacije v Srbiji, prinaša v svoji 1. številki članek, v katerem opisuje delovanje sedanega finančnega ministra Voje Veljkovića, ki so ga za okupacije avstrijske oblasti postavile za belgrajskega župana. Iz tega članka je razvidno, da je dr. Veljkovića kljub vsemu zlu in trpljenju prebivalstva bil popolnoma indiferenten in da se ni ganil niti v najkritičnejših časih, ko je umiralo vsled gladu v Belgradu 50 do 60 oseb dnevno, da bi vsaj nekoliko skušal ublažiti trpljenje prebivalstva. List piše: »Voja je kot predsednik občine prisegel sovražniku. Vse živo v Belgradu je upalo, da mu bo on, ki je znan med ljudstvom kot prijatelj okupatorjev (Avstrije) pomagal in olajšal breme tujega jarma. Ali se je kmalu — hudo prevarilo. Voja pa moči, niti s prstom ne migne, vsedel se je v občino kot predsednik, za sebe ima vsega v izbili: moke, masti, slanice, šunke, div in vsega, kar je treba. Ne tiče se ga ničesar, njemu in njegovim prijateljem je dobro, a Belgrajčani umirajo.« — Pripominjamo, da je bil svojčas Voja Veljković v Srbiji vodja stranke, ki je slovela kot avstrofilska in da je sedaj član demokratske zajednice.

— Minister Pribečević o javni varnosti v državi. Belgrajska »Pravda« priobčuje pogovor z notranjim ministrom o stanju javne varnosti v državi. Minister je naglašal veliko razdrapanost javnih razmer povodom vojne in silnega političnega in socialnega preobrata. Stare oblasti so se ali zrušile ali pa niso imele zadosti ugleda, žandarmerija se je do malega razpršila. Njegovemu prizadevanju se je posrečilo, da se je povsod upostavila oblast, žandarmerija se je nanovo organizirala in unificirala. Danes sta red in javna varnost po celi državi zadovoljiva; izvzeta je deloma le še Črnagora, kjer so od zunaj plačani četaši nastopili v večjih skupinah, a se je proti njim organizirala lastna črnogorska mladina in jih pognala v albanske gore. Dalje tli nered še po Albaniji in Sandžaku, kjer je doma krvna osveta, ozir. verski fanatizem. V Albanijo je odšla posebna mešana komisija, ki naj na licu mesta poravnava sovraštva med družinami in kraji ter upostavi mir in red. V Sandžaku se je ojačila državna žandarmerija, a prebivalstvo samo snuje začasne pomožne straže. Proti roparskim bandam, ki se pojavljajo tod in tam, so se osnovali posebni zasledovalni žandarmerijski oddelki, ki uspešno vrše svojo nalogo. — Na železnica so napravili red in upostavili varnost komisarijata železniške policije, ki so se ustanovili na vseh važnejših prometnih točkah. Ostanejo le še oni brezvestni železniški uslužbenici, ki se dajejo podkupiti in drugače greše proti službenim dolžnostim ter tako povzročajo zmedo posebno v trgovskem prometu; boj proti njim se bo

v sporazumu s prometnim ministrom nadaljeval in bo v kratkem pokazal najboljše uspehe. — Ta izjava g. Pribečevića več prikriva nego pove in kaže, da bi bil gospod notranji minister bolje storil, ako bi bil svojo veliko orožniško in detektivsko armado porabil v prvi vrsti proti resničnim zločincem, namesto proti političnim nasprotnikom.

Dnevne novice.

— Telefonski promet med Jugoslavijo in mestom Dunajem je zopet odprt. Telefonski promet med Jugoslavijo in mestom Dunajem, kateri je bil vsled izrednih razmer od vojaške oblasti začasno ustavljen, je zopet dovoljen.

— Velika toča je v petek 22. t. m. proti večeru uničila velik del pridelkov na Gorenjskem. Ponekod je bila kot oreh debela. Poročajo nam o tej vremenski katastrofi iz Koroške Bele, iz Begunj pri Lescahu, iz Mošenj, Radovljice, Breznice in Ljubnega.

— Koncert kvarteta prof. Kozine. V četrtek 28. t. m. priredi občeznanj kvartet prof. Kozine (dr. Kozina, Dermelj, Završan, Kragelj) koncert v zdraviliškem domu na Bledu.

— Štrajk na zagrebškem kolodvoru, ki je nastal vsled neizpolnjenih zahtev železničarjev, se je v petek končal; uprava je privolila v vse zahteve uslužbencev.

— Ponesrečil se je pretekli petek pri kopanju v Savi pri Tomačevem 19-letni Gvidon Schmalz, ključavničar iz Ljubljane. Ker trupla do danes še niso našli, se naprošajo orožniške postaje, naj obveste očeta g. Gvidona Schmalza v Ljubljani, Resljeva cesta 25, kadar prejmejo vest, da se je našlo truplo ponesrečenega sina.

— Verižniki in tatovi. Izreden plen se je posrečil državi oblasti v Ptuj, zajeli so nevarno družbo tatov in verižnikov. Že v spomladi je izginil na kolodvoru vagon tobaka, pozneje zopet vagon sladkorja. O tatovih ni bilo sledu. Govori se sicer, da je nek paznik videl pomoči tolpo tatov, ki so kar z vozovi odpeljali sladkor proti mestu, pa se ni upal ziniti besede, ker se je bal za življenje. Zdaj se je vendar posrečilo nekemu tajnemu policistu iz Trsta, najti sledove tatov. Začel je z njimi kupčije ter kupil za drag denar sladkor, ki bi imel priti v Ptuj čez dva-tri dni. In tako je odkril še več podrobnosti; pokazalo se je, da je v tatvino vpletenih veliko oseb, vojakov, železničarjev, hlapcev, natakarcit itd. Nekateri so kradli, drugi skrivali blago, tretji poskrbeli vožnje. Sled vodi še v druge kraje, v Zidanmost, Zagreb itd. Da bi le Jugoslavija obesila vsaj pet verižnikov — mislim, da bi bil kmalu konec tega javnost globoko sramotečega in ljudstvo morečega veriženja!

— Na smrt na večalih je bil obsojen pred osječkim divizijskim sodiščem delavec Jozo Drenovac radi roparskega umora.

— Radj uboja slovenskega trgovca Kumare v Lipiku je bil v Osijeku obsojen na 17 let ječe delavec Laza Lomavić.

— Aretiran vohun. Iz Belgrada poročajo: Postajenačelnik v Pančevu, Wolf, je bil aretiran, ker je obdolžen vohunstva v dobi avstrijskega režima.

— Železniška zveza z Budimpešto. Iz Belgrada poročajo 24. avg.: Od snoči je obnovljena direktna železniška zveza med Zagrebom in Budimpešto preko Pečuha. Prav tako je uvedena zopet direktna železniška zveza iz Zemuna preko Novega Sada in Subotice v Budimpešto.

— Sanatorij za pljučne bolezni zgrajen v Voćinu v Slavoniji.

Ljubljanske novice.

Ij Dr. France Stele se je vrnil včeraj po petletnem bivanju v Rusiji iz Sibirije v Ljubljano.

Ij Odhod 26. polka. Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 25. avgusta: Danes ob 9. uri 15 minut dopoldne se je odpeljal iz Ljubljane 26. srbski pešpolk, ki je bil ves čas izza preobrata v glavnem mestu Slovenije. Pri odhodu so bili navzoči pred-

sednik deželne vlade za Slovenijo dr. Brejc, kot zastopnik mestne občine ljubljanske dr. Zarnik, profesor Ilesič, od vojaške strani polkovnik Vukasovič, major Andrejka in mnogo drugih častnikov. Predsednik deželne vlade za Slovenijo se je v imenu vse Slovenije zahvalil poveljniku Milosavljeviću, vsem častnikom in moštvu tega vrlega polka v govoru, kjer je izvajal med drugim: Zahvaljujem se Vam za vse, kar ste storili izza Vašega bivanja med nami za vzdrževanje miru in reda in za konsolidacijo razmer v Ljubljani in Sloveniji. Prišli ste k nam, ko smo stili staro Avstrijo, ko nam je zasijala mlada svoboda in ko smo pričeli polagati temelje skupni novi jugoslovanski državi. Ostali ste med nami, ko je bilo še mnogo nevarnosti v naši sredini in okoli nas. Z vzorno disciplino ste prevzeli vzdrževanje miru in reda, stražili ste nam naše zapadne meje in stekli ste si tudi zasluge pri osvobojenju naših severnih bratov v junjskih bojih na koroški fronti. S tem ste izvršili veliko važno zgodovinsko nalogo, ki ostane nepozabljena v povestnici našega naroda. Pridobili ste si naše neizbrisne simpatije, katere boste vedno uživali pri vsem prebivalstvu Ljubljane in vse Slovenije. Želim in prosim Vas, da nas tudi Vi ohranite v istem spemnu, kakor Vas bomo ohranili mi. — Poveljnik polkovnik Četimir Milosavljević se je v svojem imenu in v imenu vseh častnikov in vsega moštva polka ginjen zahvalil gospodu predsedniku za lepi pozdrav in izjavil, da polk ne bo pozabil Slovenije in njenega glavnega mesta, ki ga je vzljubil iz vsega srca. Ob sviranju vojaške godbe se je krasno ovenčani vlak odpeljal iz kolodvora.

Ij Obupni krik Dalmacije! Danes bo predaval Don Jozo Felicinovič ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu o temi »Očajni vapaj Dalmacije«. Vabimo vse, ki so do bre volje, da se udeležijo tega predavanja in s tem pokažejo sočutje do nesrečnih Dalmatincev, ki jih tlačijo, — upamo, da ne več dolgo — laški militarizem in kapitalizem. Vabimo še posebej tudi sotrpine Dalmatincev naše uboge begunce s Primorja.

Ij Francoske kolonijalne čete na poti skozi Ljubljano. Včeraj zjutraj in danes so se peljali skozi Ljubljano transporti francoskih kolonijalnih čet v smeri proti Trstu. Vprašanje je, ali Francija demobilizira svojo ogrsko armado (Armee d'Hongrie) ali pa bodo francoske čete zasedle od Italijanov izpraznjeni pas? Gotovo pa je, da zapuste francoske čete konec tega meseca Srbijo.

Ij Umrl je včeraj 24. t. m. strojni stavec v Učiteljski tiskarni, Janko Dimić. Zadela ga je kap. Pogreb bo danes ob pol 6. uri iz Cegnarjeve ulice št. 8.

Ij Žegnanje v Šiški je bilo včeraj zelo slovesno. Streljali so med cerkvenim opravilom, kakor pred vojsko. V Šiški je bil napravljen mal slavalok s komarjevo sliko v sredi. Karuselji se je preselil iz Latermanovega drevoreda v Šiško in je delal ogromne kupčije. Iz vsake gostilne se je čulo škripanje harmonik in goselj, kakor da ne živimo v časih najhujše draginje.

Ij Football-tekma. Ob ogromni udeležbi občinstva se je vršila dne 24. t. m. football-tekma med ljubljansko »Ilirijo« in zagrebško »Sparto«. Zmagala je »Ilirija«. Razmerje: 3:1. Igralo se je dovršeno. »Sparta« ima izborne tekače toda v kombinaciji so jo člani »Ilirije« prekosili. »Sparta« je delala z nekaterimi trikii; ki v Ljubljani niso navadni. Kadar so bili v nevarnosti, so se radi posluževali roke; kar je vzbudilo nejevoljo. Člani »Ilirije«: bili so med njimi tisti, ki so na tem polju med nami orali ledino, so se izborni državni Goalman Pelan je preprečil več goalov.

Razne novice.

r Dragocenosti v zrakoplovu. Iz Stockholma javljajo, da so na južni meji Švedske našli zrakoplov, kjer se je bil spustil na tla. Na njem pa je bilo draguljev in nakita v vrednosti 7 milijonov frankov. Nakiti so last bivšega albanskega kralja princa Wieda. Res sodebno, da principi prenašajo po zraku svoje premoženje. S prestoli vred naj se presele v ozračje, tam so zanje res tneješa tla.

r Velik požar v Parizu. V Parizu v ulici de Lagny je bil nastal v Rothschildovi livarnici zlata in srebra velik požar. Po triurenem gašenju so požar ugasili, a škoda, ki jo je požar povzročil, znaša 700.000 frankov.

r Angleški kralj platna. Danes je najznamenitejši človek na Angleškem Leopold I. Martin. On je ob času demobilizacije pokupil vso zalogo platna, vsega okrog 37 milijonov metrov. To je skoraj vsa zaloga platna na Angleškem. Kupnina znaša okrog 4 milijone angleških funtov, a ubogi gospod Martin bo imel pri tem skromen dobiček okrog 1 milijon funtov. Vso težo bo nosil angleški mali človek, ki bo plačal za svojo nujno potrebo cene, ki mu jih bo diktiral dobri gospod Martin.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Jozo Rutar.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.